

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRA

Biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
tel. 8 706 62 008, faks. 8 706 62 000, el.p. aaa@aaa.am.lt, http://gamta.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898

B. Pinkevičiaus IĮ	2016-09-30	Nr.(28.7)-A4-9849
UAB „Šalmesta“	Į 2016-08-19	Nr. 170/16
Vilniaus rajono savivaldybės administracijai	2016-09-14	el. p.
Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie		
Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus		
departamentui		
Vilniaus apskrities priešgaisrinei gelbėjimo		
valdybai		
Kultūros paveldo departamento Vilniaus skyriui		

Kopija
Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos
Vilniaus regiono aplinkos apsaugos
departamentui

ATRANKOS IŠVADA DĖL VILNIAUS R. SAV. JUODŽIŲ KREIDOS MERGELIO TELKINIO NAUDOJIMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO

1. Informaciją pateikė

B. Pinkevičiaus IĮ, Konstitucijos pr. 23, LT-08105 Vilnius, direktorius B. Pinkevičius, tel. /faks.: 8 5 2735810, mob. tel.: 8 686 42531, el.p.: info@bpimone.lt.

2. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas

UAB „Šalmesta“ generalinis direktorius Juozas Garla, Pramonės g. 2, Šalčininkai, tel. 861846311, el. paštas info@salmesta.com.

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas

Vilniaus r. sav. Juodžių kreidos mergelio telkinio naudojimas.

4. Numatoma planuojamos ūkinės veiklos vieta

Juodžių k., Marijampolio sen., Vilniaus r.

5. Trumpas planuojamos ūkinės veiklos aprašymas

Planuojamos ūkinės veiklos (toliau – PŪV) metu numatoma naudingosios iškasenos (kreidos mergelio) kasyba atviru kasiniu (karjeru) be iškasamos naudingosios iškasenos perdirbimo. PŪV teritorija yra Lietuvos Respublikai priklausančiame žemės sklype kad. Nr. 4154/2000:121, išnuomotame UAB „Vilnista“, pagrindinė naudojimo paskirtis – kita, nustatytos specialiosios naudojimo sąlygos: XXIII – naudingųjų iškasenų telkiniai. Beveik visas PŪV teritorijos plotas pažeistas kasybos darbais (apie 1,7 ha), apie 0,1 ha plote yra miško žemė. Miško žemė priklauso IV grupės ūkiniams miškams. Kasybos darbai miško žemėje nebus vykdomi. Kasybos darbai bus vykdomi kasybos sklypo ribose (apie 0,7 ha), likusi PŪV teritorija - naudojama karjero priklausiniams (privažiavimo keliui, laikinam dangos grunto sandėliavimui, nusausinimo tranšėjai).

Pagal Vilniaus rajono savivaldybės teritorijos Bendrojo plano (toliau - Bendrasis planas) sprendinius, planuojama teritorija patenka į miškų ūkio žemės vyraujančios paskirties, su žemės ūkio paskirties žemės mozaika ir rekreaciniu potencialu teritoriją. Bendrojo plano gamtinio karkaso ir kraštovaizdžio apsaugos sprendinių konkretizavimu, PŪV teritorija patenka į regioninės geoekologinę takoskyrą, kurioje palaikomas ir stiprinamas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis.

PŪV teritorijos žemės sklypas ribojasi su žemės ūkio paskirties žemės klypais. PŪV teritorija nepatenka į saugomas teritorijas. Artimiausios saugomos teritorijos yra Merkio upė (Natura 2000 teritorija, buveinių apsaugai svarbi teritorija) ir Merkio ichtiologinis draustinis, nutolę apie 4,8 km pietryčių kryptimi. Apie 6,4 km šiaurės vakarų kryptimi yra Kruopynės geomorfologinis draustinis, apie 7,5 km – Dubėnų kraštovaizdžio draustinis ir Šveicarijos miškas (Natura 2000 teritorija). Už 350 m į pietus prateka Juodės upė, į kurios pakrantės apsaugos juostą ar apsaugos zoną Juodžių telkinys nepatenka.

Informacijos apie kasybos sklype esančias istorines, kultūrinės ir archeologinės saugomas vertybes nėra. Artimiausios saugomos kultūrinės vertybės yra: už 5,0 km pietryčių kryptimi esantys Vilkiškių dvaro sodybos fragmentai ir 4,7 km Vilkiškių piliakalnis, už 5,5 km pietvakarių kryptimi esantis Arliškių piliakalnis.

Vilniaus r. Juodžių kreidos mergelio telkinio išplėtimas nustatytas 1994-1995 m., atliekant glaukonitinio smėlio paiešką. Juodžių kreidos mergelio telkinio išžvalgyti ištekliai aprobuoti Lietuvos geologijos tarnybos prie Statybos ir urbanistikos ministerijos Valstybinės naudingųjų iškasenų išteklių komisijos posėdžio 1995 m. vasario 14 d. protokolu Nr. 2(52), 0,57 ha plote – 44,0 tūkst. m³ (80,0 tūkst. t). Naudingoji iškaskama tinkama dirvų kalkinimui. Lietuvos geologijos tarnyba prie Statybos ir urbanistikos ministerijos Valstybinės naudingųjų iškasenų išteklių komisijos 1995 m. balandžio 20 d. UAB „Vilniaus melioracija“ skyrė 0,76 ha ploto kasybos sklypą Juodžių telkinio naudojimui. Dėl didelio naudingo sluoksnio storio, kasybos sklypas skirtas didesnei nei išteklių paskaičiavimo plotas. 2003 m. balandžio 2 d. AB „Vilniaus melioracija“ yra išduotas Lietuvos geologijos tarnybos pakartotinis leidimas Nr. 16p-03 (toliau - Leidimas) naudoti Vilniaus rajono Juodžių telkinio kreidos mergelio išteklius. Pagal prie Leidimo pridėtą naudojimo sutartį yra skirtas 0,76 ha ploto kasybos sklypas, kuriame Leidimo išdavimo datai buvo apie 52 tūkst. t kreidos mergelio. Pagal žemės gelmių registro duomenis išteklių likutis kasybos sklype 2015 m. gruodžio 31 d. būklei buvo 50 tūkst. t kreidos mergelio. Telkinio naudojimui 2009-05-18 valstybinės žemės nuomos sutartimi Nr. N41/2009-N-33 UAB „Vilnista“ yra išnuomotas kitos paskirties 1,8082 ha žemės sklypas (kad. Nr. 4154/0200:0021). Nuo 2013 m. UAB „Šalmesta“ ir UAB „Vilnista“ tarpusavio susitarimu „Dėl bendros veiklos eksploatuojant gamtos išteklius“ bendrai eksploatuoja UAB „Vilnista“ priklausančius pagal Lietuvos geologijos tarnybos išduotą 2003-04-02 Leidimą Nr. 16p-03 telkinius. Šiuo metu Juodžių kreidos mergelio telkinį naudojanti įmonė UAB „Vilnista“ neprieštarauja dėl Juodžių kreidos mergelio telkinio naudojimo perdavimo UAB „Šalmesta“.

Planuojamas maksimalus metinis kreidos mergelio iškasimas – 18 tūkst. t per metus. Eksploatuojant planuojamą naudoti plotą bus nukasta apie 3,1 tūkst. m³ likusio dangos grunto, iš jo apie 0,5 tūkst. m³ dirvožemio. Dirvožemio sandėliavimo ir saugojimo tvarka yra nustatyta „Pažeistų žemių, iškasus naudingąsias iškaskenas, rekultivavimo metodikoje“, patvirtintoje 1996–11–15 Aplinkos apsaugos ministerijos įsakymu Nr. 166: „Derlingasis dirvožemio sluoksnis bus saugomas kaupuose (voluose). Jiems parenkamos vietos, kuo arčiau rekultivuojamo ploto. Kaupų aukštis neturi viršyti 10 m, o šlaitų nuolydis – 300. Jeigu derlingo dirvožemio sluoksnio kaupai išbus daugiau kaip dvejus metus, jie apsaugomi nuo erozijos ir defliacijos apšėjant daugiamečių žolių mišiniais. Derlingasis dirvožemio sluoksnis kaupuose gali būti laikomas ne ilgiau kaip 20 metų“.

Likusio neiškasto detalai išžvalgyto naudingojo sluoksnio storis išteklių apskaičiavimo plote kinta nuo 1,3 iki 10,8 m, vidurkis 6,3 m. Nukasus virš naudingojo klodo likusią dangą ir eksploatuojamo telkinio dalyje, naudingasis klodas ir toliau bus kasamas atvirkščio kasimo ekskavatoriumi, pakraunant jį į autosavivartę ir pervežant į laikinas sąvartas, vėliau išvežant iš karjero.

PŪV metu bus naudojamos kasimo bei transportavimo mašinos. Dyzelinis kuras ir tepalai kasybos mašinomis bus atvežami ir užpildomi specialiu transportu su užpildymo įranga. Kasybos mašinų remontas ir techninis aptarnavimas (išskyrus atsitiktinio smulkaus gedimo atvejus) karjere nebus atliekamas. Į aplinkos orą iš mobilių taršos šaltinių per metus pateks apie 0,4278 t teršalų (CO, CH, NOx, SO₂ ir KD). Produkcija bus transportuojama vietiniu žvyrkeliu iki bendro naudojimo rajoninio kelio Nr. 5228 (Parudaminys – Rakonys – Tumosai). Dulkėtumo mažinimui, esant sausiesiems orams, karjero vidaus ir produkcijos išvežimo keliai numatomi laistyti vandeniu.

Pagrindiniai ūkinėje veikloje naudojami triukšmo šaltiniai yra atvirkščio kasimo ekskavatorius, frontalinis krautuvas, buldozeris, autosavivartis MAN. Taip pat gali būti naudojamos ir kitų markių panašių parametrų kasybos ir transporto mašinos. Triukšmo skaičiavimas atliktas naudojant Lietuvos standartą LST ISO 9613-2:2004 Akustika. Atviroje erdvėje sklindančio garso silpninimas. 2 dalis. Bendrasis skaičiavimo metodas (tpt ISO 9613-2:1996). Atliekant skaičiavimus buvo priimama, kad artimiausias buldozerio, ekskavatoriaus ir autosavivarčio atstumas iki gyvenamosios aplinkos bus 47 m (gyvenamoji teritorija nuo planuojamo kasybos sklypo ribos nutolusi 30 m, papildomai įvertinama 3 m žemės sklypo apsaugos zona ir kasybos šlaito apačia papildomai atitolina 14 m, kasybos mechanizmai dirbs karjero dugne). Maksimalus suminis triukšmo lygis gyvenamojoje teritorijoje, įvertinus karjero iškasos šlaito barjerą sumažėja iki leistino triukšmo lygio 48,3 dBA. Pagal pateiktą atrankos informaciją, kasybos mašinų keliamas triukšmas ir transportavimo keliu važiuojančių sunkiasvarių mašinų keliamas triukšmas higienos normos HN 33:2011, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. V-604 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ patvirtinimo“, neviršys. Siekiant sumažinti triukšmo poveikį darbuotojų sveikatai telkinio eksploatavimo metu bus naudojami Europos Sąjungos saugias darbo sąlygas atitinkantys mechanizmai. Visų šiuolaikinių kasybos mašinų operatorių darbo vietos (kabinos) yra aprūpintos oro kondicionavimo ir triukšmo slopinimo įrenginiais. Buldozerių, krautuvų operatorių kėdės turi apsaugą nuo vibracijos. Visų šių kasybos mašinų operatorių darbo vietų profesinės rizikos vertinimai yra atlikti daugelyje Lietuvos karjerų ir atitinka higienos normų reikalavimus. Jų triukšmo lygis neviršys 80 dBA ir veikiant ilgesniam laikui neturės neigiamo poveikio darbuotojams.

Darbuotojų buitiniams poreikiams tenkinti bus įrengta konteinerinio tipo administracinė – buitinė patalpa su trumpalaikio buitinių nuotėkų sukaupimo rezervuaru, geriamasis vanduo bus atvežamas plastikinėje taroje. Ūkinės veiklos metu susidariusios buitinės nuotėkos iš buitinių nuotėkų sukaupimo rezervuarų, pagal sutartį su nuotėkas tvarkančia įmone, bus išvežamos į buitinių nuotėkų valymo įrenginius.

Kasant naudingąsias iškasenas, likusiame kasybos darbai nepažeistame (0,3 ha) plote, būtų palaipsniui sunaikintos dabar esančios buveinės, tačiau įgyvendinus projekte numatytas rekultivacijos priemones (išeksplatuoto karjero šlaitų nulėkštinimas, karjero dugno išlyginimas, augalinio sluoksnio panaudojimas, rekultivuoto paviršiaus apželdinimas) ši vietovė taps visaverte ir patrauklia landšafto dalimi, bus sukuriama kitokio tipo ir struktūros ne mažiau vertingi biotopai. Naudingų iškasenų gavyba PŪV teritorijoje rajono gyvūnų įvairovei neigiamos įtakos neturės, gamtinių požiūriu vertingos buveinės sunaikintos nebus.

Eksploatuojant karjerą, teritorijoje bus saugomas reikiamas sorbento kiekis, kad išsiliejęs naftos produktams būtų iškart panaudotas panaikinti galimus avarijos padarinius, nesukėlus didesnio neigiamo poveikio aplinkai.

Juodžių karjero rekultivacijos darbus sudarys: išeksplatuoto karjero šlaitų nulėkštinimas; karjero dugno išlyginimas; augalinio sluoksnio panaudojimas; rekultivuoto paviršiaus apželdinimas. Įgyvendinus telkinio rekultivaciją vietovė taps visaverte landšafto dalimi ir integruosis į esamą gamtinę aplinką.

5¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas

PŪV teritorija nepatenka ir nesiriboja su „Natura 2000“ tinklo teritorija. Artimiausios „Natura 2000“ teritorijos — yra Merkio upė (buveinių apsaugai svarbi teritorija), nutolusi apie 4,8 km atstumu pietryčių kryptimi ir Šveicarijos miškas (buveinių apsaugai svarbi teritorija) nutolęs apie 7,5 km nuo PŪV teritorijos, todėl PŪV poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymas – netikslingas.

6. Pastabos ir pasiūlymai.

6.1. PŪV metu prieš pradedant kasybos darbus derlingasis dirvožemio sluoksnis turi būti nukasamas ir saugomos bei panaudojamas karjero rekultivavimui.

6.2. Įgyvendinti siūlomas priemonės numatomas neigiamo poveikio aplinkai prevencijai vykdyti, poveikiui sumažinti ar kompensuoti: telkinį eksploatuoti pagal suderintą ir patvirtintą žemės gelmių naudojimo planą; laikytis darbo saugos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos ir higienos reikalavimų; apsaugai nuo teršalų išsiliejimo, karjere nevykdyti kasybos mašinų remonto ir techninio aptarnavimo; kasybos mašinose naudojamus degalus ir kitus naudojamus naftos produktus (tepalus) išpilstyti iš specialių apskaitos sistemą turinčių autocisternų; triukšmo slopinimo ir taršos mažinimui, suformuoti karjero iškasos šlaitą; esant sausrai karjero kelius laistyti vandeniu; iškastus karjero plotus laiku rekultivuoti; karjerui nedirbant teritoriją uždaryti, kasybai naudojama technika išvežti iš teritorijos arba tinkamai saugoti.

6.3. PŪV užsakovas, vadovaudamasis Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“, apie atrankos išvadą turi informuoti visuomenę ir raštu informuoti Aplinkos apsaugos agentūrą apie atliktą visuomenės supažindinimą.

6.4. Vykdomos veiklos metu paaiškėjus, kad daromas didesnis poveikis aplinkai už informacijoje atrankos išvadai pateiktus arba teisės aktuose nustatytus rodiklius, veiklos vykdytojas privalo nedelsiant taikyti papildomas poveikį aplinkai mažinančias priemones arba mažinti veiklos apimtį/nutraukti veiklą.

6.5. Veiklos vykdytojas visais atvejais privalo laikytis visų veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, keičiantis teisiniam reglamentavimui atitinkamai keisti veiklos rodiklius.

7. Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant išvadą

7.1. Į PŪV teritoriją saugomi gamtinio paveldo, kultūrinio kraštovaizdžio objektai bei saugotinos kultūros paveldo vertybės nepatenka. Įvertinus PŪV vietą ir atstumus iki saugomų teritorijų, PŪV poveikis artimiausioms gamtinėms paveldo vertybėms, kultūrinio kraštovaizdžio vietovėms, kultūros paveldo vertybėms, saugomoms teritorijoms bei „Natura 2000“ teritorijoms nenumatomas.

7.2. PŪV atitinka Bendrojo plano sprendinius, PŪV numatoma U3 funkcinėje zonoje, kuri skirta naudingųjų išteklių eksploatavimui.

7.3. Pagal pateiktą informaciją PŪV metu triukšmo ribiniai dydžiai viršijami nebus ir atitiks Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. V-604 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ patvirtinimo“ patvirtintos Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ reglamentuojamus dydžius.

7.4. Oro taršai kietosiomis dalelėmis, išmetamosiomis dujomis iš mobilių tašos šaltinių bei triukšmo taršos mažinimui numatomos priemonės: šiuolaikinių saugių ir našių mechanizmų naudojimas; produkcijos vežimo metu automobilių kėbulus dengiančių tentų naudojimas, esant sausrai karjero kelius laistymas vandeniu.

7.5. Įgyvendinus projekte numatytas rekultivacijos priemones (išeksploatuoto karjero šlaitų nulėkštinimas, karjero dugno išlyginimas, augalinio sluoksnio panaudojimas, rekultivuoto paviršiaus apželdinimas) ši vietovė taps visaverte landšafto dalimi.

8. Priimta atrankos išvada

Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus ir įgyvendinus šio rašto 6. „Pastabos, pasiūlymai“ 6.1. ir 6.2. p. nurodytas sąlygas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 7 straipsnio 7 dalimi, priimama atrankos išvada: planuojamai ūkinei veiklai – Vilniaus r. sav. Juodžių kreidos mergelio telkinio naudojimui poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas.

Ši atrankos išvada galioja 3 metus nuo jos viešo paskelbimo datos. Šis sprendimas gali būti persvarstomas Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatyta tvarka – suinteresuota visuomenė, per 20 darbo dienų nuo atrankos išvados paskelbimo dienos turi teisę teikti atsakingai institucijai, šiuo atveju Aplinkos apsaugos agentūrai,

pasiūlymus persvarstyti atrankos išvadą, kiti poveikio aplinkai vertinimo proceso dalyviai: planuojamos ūkinės veiklos subjektai per 10 darbo dienų nuo atrankos išvados gavimo dienos turi teisę pateikti atsakingai institucijai motyvuotą prašymą persvarstyti atrankos išvadą arba skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius), per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka

Direktoriaus pavaduotojas

. Rimantas Šerkšnas